

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації КОБІДЗЕ Нонни Нодарівни на тему «Управління конкурентоспроможністю університету на ринку освітніх послуг», поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент»

Наукова новизна дослідження полягає у поглибленні теоретико-методичних положень та розробленні науково-практичних рекомендацій щодо управління конкурентоспроможністю університету на ринку освітніх послуг.

Авторкою уперше сформовано механізм управління конкурентоспроможністю університету на ринку освітніх послуг, який характеризується сукупністю організаційно-правових і соціально-економічних форм, принципів, факторів впливу на процес управління конкурентоспроможністю університету з метою підвищення успішності входження випускників у ринок праці, забезпечення конкурентних переваг ЗВО на ринку освітніх послуг, застосування сучасних інформаційних та управлінських технологій в освіті.

Вперше запропоновано сукупність критеріїв оцінювання рівня конкурентоспроможності університету на ринку освітніх послуг, що передбачає оцінювання специфічних рис освітніх послуг та наукової діяльності університету, професійної компетентності випускників, які визначають здатність університету гнучко та швидко реагувати на виклики навколишнього середовища (економічні, соціальні, політичні, екологічні, технологічні, юридичні та інші зміни).

Дисертанткою удосконалено науково-методичне забезпечення розробки стратегії подолання ризиків діяльності університету, що сприяє підвищенню точності стратегічних задач та створення умов їх досягнення на основі якості ресурсного забезпечення, релевантності управлінських інструментів планування та контролінгу в системі освіти.

Дістала подальшого розвитку класифікація ризиків діяльності

університету, що сприяє ідентифікації потенційно загрозливих зон, дозволяє виокремити місце кожного виду ризику в діяльності суб'єктів ринку освітніх послуг та сфокусувати на них управлінський вплив.

Розвинена комплексна оцінка ціннісних орієнтирів та мотивів стейкхолдерів освітньої діяльності, що дає змогу синхронізувати між собою аксіологічні сфери учасників освітнього процесу.

Авторкою запропоновані науково-методичні засади обґрунтування системи напрямів та заходів, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності університету на ринку освітніх послуг через модернізацію університетського менеджменту, широкого використання інтеракцій з бізнес-структурами, державою та органами місцевого самоврядування, інтеграції університету у світовий освітній простір.

Теоретичне значення результатів роботи полягає у теоретико-методичному забезпеченні процесу управління конкурентоспроможністю університету на ринку освітніх послуг через розробку авторських підходів та уточнення базових категорій, що збагачують сучасну управлінську науку.

Серед найбільш значущих наукових результатів теоретичного та науково-методичного характеру, що відрізняються новизною слід виокремити такі:

механізм управління конкурентоспроможністю університету на ринку освітніх послуг, що реалізується на підставі використання уточнених складових: мети, цільових орієнтирів, методичних принципів формування системи, функціональних зв'язків між суб'єктами взаємодії (держави, ринок освітніх послуг, ринок праці, університет, випускник), зовнішніх і внутрішніх факторів впливу на формування конкурентоспроможності університету;

авторське тлумачення поняття «управління конкурентоспроможністю університету», що розглядається як вплив на власні конкурентні переваги (фінансово-економічні, кадрові, маркетингові, інфраструктурні і соціально-політичні) з метою досягнення найкращої ринкової позиції;

класифікація ризиків діяльності університету (за причинами виникнення, видами діяльності, суб'єктами ринку освітніх послуг, зовнішніми

і внутрішніми факторами, первинними і вторинними ознаками) – це створює передумови для реалізації превентивного управління діяльністю університету через ідентифікацію потенційно загрозливих зон.

Практичне значення результатів дослідження ґрунтується на тому, що основні положення, викладені у дисертації Кобідзе Н.Н., доведено до рівня методичних розробок і практичних рекомендацій, впровадження яких сприятиме реалізації запропонованих напрямів підвищення конкурентоспроможності університету на ринку освітніх послуг.

Інтеграційні процеси, що активно розвиваються у світовому економічному та освітньому співтоваристві, формують нове конкурентне середовище і в системі вищої освіти, для якого характерні підвищені вимоги до управління якістю освітнього процесу. Зумовлена цими реаліями необхідність відповідності сучасного університету умовам економіки знань та світовому ринку освітніх послуг означає беззаперечну важливість інноваційного розвитку для забезпечення адекватного рівня конкурентоспроможності, як всієї системи вищої освіти, так і окремих університетів.

Сьогодні зусилля багатьох ЗВО спрямовані на розробку та впровадження інноваційних стратегій розвитку, організаційних структур, бізнес-моделей і мотиваційних механізмів, щоб синхронізувати вищу освіту з потребами та умовами сучасного світу. У реаліях ринку кожен ЗВО має реалізовувати свою власну систему дій, перебудовувати напрями підготовки фахівців, що склалися десятиліттями, диверсифікувати набір освітніх послуг, впроваджувати інноваційні освітні технології, освоювати маркетинг освітньо-наукової діяльності, налагоджувати партнерські взаємодії із суб'єктами зовнішнього середовища та багато іншого. Функціонування університету в ринковому середовищі передбачає його підприємницьку активність та опанування бізнес-філософією, яка буде націлена на створення інноваційних освітніх послуг, що релевантні існуючим потребам та вимогам часу. Отже, тема дисертаційної роботи Кобідзе Нонни Нодарівни є надзвичайно актуальною, а викладені у ній наукові результати мають високу

практичну цінність.

Наведені у дисертації прикладні розробки здобувачки, зокрема, сукупності критеріїв оцінювання рівня конкурентоспроможності університету на ринку освітніх послуг; комплексна оцінка ціннісних орієнтирів та мотивів поведінки держави, університету, випускників і роботодавців на ринку освітніх послуг та ринку праці; механізм управління конкурентоспроможністю університету на ринку освітніх послуг, використовуються Вінницьким обласним центром зайнятості та Департаментом освіти Вінницької міської ради, що підтверджено довідками про впровадження. Висновки та рекомендації, що містяться у дисертації Кобідзе Н.Н. можуть бути використані при реалізації процесів управління університетами.

Дисертація виконана особисто, містить наукові положення, що отримані здобувачем особисто, і які мають вагоме значення для розвитку управлінської науки. Дослідження відповідає вимогам до рівня наукової кваліфікації здобувача,⁶ що зазначено у п. 10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії (Постанова КМУ «Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» від 06 березня 2019 р. №167).

Зміст основних положень дисертаційної роботи викладено у 9 наукових працях, з яких 4 – у наукових фахових виданнях, 1 – у виданнях іноземних держав та виданнях України, що включені до міжнародних наукометричних баз, 4 – у матеріалах наукових конференцій:

1. Kobidze N. Approaches to typologization of risks of higher education institution activity as an educational services market actor. *European Journal of Economics and Management*. 2021. V. 7, Iss. 3. P. 9-14.

2. Кобідзе Н.Н., Сидорова А.В. Особливості послуг вищої освіти в новій економіці. *Економіка і організація управління*. 2019. №4 (36). С. 40-47.

3. Кобідзе Н.Н., Якимова Н.С. Механізм підвищення конкурентоспроможності робочої сили на ринку праці в новій економіці. *Ринок праці та зайнятість населення*. 2019. №3 (59). С. 44–50.

4. Кобідзе Н.Н., Якімова Н.С., Томчук О.В. Освітня траєкторія людини в ХХІ столітті: вплив поведінкових чинників. *Регіональні аспекти розвитку продуктивних сил*. 2020. №25. С. 147–152.

5. Кобідзе Н.Н. Механізм управління конкурентоспроможністю університету на ринку освітніх послуг. *Економіка та суспільство*. 2021. №31. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/673>

6. Кобідзе Н.Н., Якімова Н.С. Особливості взаємодії ринку праці та ринку освітніх послуг в новій економіці. *Стратегічні пріоритети трансформації економіки в умовах цифровізації*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції / Національний університет «Запорізька політехніка». 29–30 жовтня 2019 р., м. Запоріжжя. Запоріжжя: ФОП Мокшанов В. В., 2019. С. 279–281.

7. Кобідзе Н.Н. Специфіка SMM-просування послуг українських ЗВО. *Проблеми формування та реалізації регіональної економіки*: збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції. м. Запоріжжя, 26 грудня 2020 р. Запоріжжя: ГО «СІЕУ», 2020. С. 42-46.

8. Кобідзе Н.Н., Вронська С.О. Університетське середовище ХХІ століття: очікування ринку та питання якості. *Актуальні проблеми функціонування господарської системи України*: матеріали XXVIII Міжнародної наукової конференції студентів, аспірантів та молодих учених, м. Львів, 14 травня 2021 р. URL: https://econom.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/Program_XXVIII_MNKSAMU_2021.pdf

9. Кобідзе Н.Н. Аналіз ризиків суб'єктів ринку освітніх послуг. *Формування потенціалу економічного розвитку промислових підприємств*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Одеса, 3-4 червня 2021 р. Одеса, 2021. С. 20-22.

Результати дисертації повною мірою висвітлені у зазначених публікаціях.

На підставі вищезазначеного рекомендуємо дисертацію Кобідзе Нонни Нодарівни на тему «Управління конкурентоспроможністю університету на ринку освітніх послуг» до захисту на підставі п. 10 Порядку проведення

експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 167 від 06 березня 2019 р. у спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеню доктора філософії з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Рецензенти:

перший проректор
ДонНУ імені Василя Стуса,
д-р політичних наук, професор

Т.Л. НАГОРНЯК

професор кафедри менеджменту та
поведінкової економіки
ДонНУ імені Василя Стуса,
д-р економічних наук, професор

К.С. БЕЗГІН

